

Sygn. akt IV U 750/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 grudnia 2017r. w S.

odwołania M. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 18 sierpnia 2017 r. Nr (...)

w sprawie M. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do odsetek

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala prawo M. P. do wypłaty odsetek ustawowych za opóźnienie w przyznaniu prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za okres od 01 stycznia 2016r. do 31 sierpnia 2017r. liczonych od każdej miesięcznej kwoty renty w wyżej wymienionym okresie – od 16-tego dnia każdego miesiąca do 12 września 2017r.

Sygn. akt IV U 750/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 18 sierpnia 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.118 ust.1, 1a, 2 i 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, odmówił M. P. prawa do wypłaty odsetek od wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1 stycznia 2016r. wskazując, że decyzja z dnia 17 sierpnia 2017r., wykonująca wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 11 lipca 2017r., została wydana z zachowaniem terminów ustawowych. Ponadto w decyzji tej poinformowano ubezpieczoną, iż w celu podjęcia wypłaty świadczenia winna złożyć informację o przychodzie osiągniętym w okresie od 1 stycznia 2016r. oraz sposobie wypłaty świadczenia.

Odwołanie od w/w decyzji złożyła M. P., wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w wypłacie renty z powodu błędu ZUS od dnia 1 stycznia 2016r. W ocenie ubezpieczonej wydanie nieprawidłowej decyzji z dnia 15 marca 2016r. w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy było następstwem

niewłaściwej oceny stanu zdrowia dokonanej przez lekarza orzecznika z dnia 26 stycznia 2016r. oraz komisji lekarskiej z dnia 3 marca 2016r., pomimo że dysponowano pełnym materiałem dowodowym, który pozwalał na uznanie jej w dalszym ciągu za niezdolną do pracy. Błędna ocena stanu zdrowia doprowadziła do wydania decyzji niezgodnej ze stanem faktycznym. Błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1990r. o systemie ubezpieczeń. Ubezpieczona podkreśliła, że organ rentowy dysponował dokładnie taką samą dokumentacją medyczną, na której opierali się biegli wydający opinię na potrzeby Sądu. Tym samym należy uznać, że opóźnienie w wypłacie świadczenia rentowego jest następstwem okoliczności, za które ZUS ponosi odpowiedzialność (odwołanie wraz z załącznikami k.1-6 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację i przepisy prawa zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Ponadto zwrócono uwagę, że w dniu 23 sierpnia 2017r. do organu rentowego wpłynęło oświadczenie ubezpieczonej o nieosiąganiu dochodów w okresie braku prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, co należy uznać za ostatnią okoliczność w sprawie pozwalającą na wydanie w dniu 6 września 2017r. decyzji o dokonaniu wypłaty świadczenia za okres od 1 stycznia 2016r. do 31 grudnia 2018r. Świadczenie zostało przekazane na rachunek w banku w dniu 13 września 2017r. (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.8-10 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona M. P. z zawodu i wykształcenia jest fryzjerem. Do dnia 31 grudnia 2015r. była uprawniona do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy przyznanej na podstawie decyzji z dnia 15 kwietnia 2015r. (k.54-55 akt rentowych). W związku ze zbliżającym się upływem okresu, na jaki została przyznana renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy, w dniu 17 grudnia 2015r. ubezpieczona wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wniosek k.64-65 akt rentowych). Rozpoznając wniosek organ rentowy skierował ubezpieczoną na badanie przez Lekarza Orzecznika, który w orzeczeniu z 26 stycznia 2016r. ustalił, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy (orzeczenie lekarza orzecznika z 26.01.2016r. k.67 akt rentowych). Na skutek sprzeciwu ubezpieczonej od powyższego orzeczenia lekarza orzecznika M. P. została skierowana na badanie przez Komisję Lekarską ZUS, która w orzeczeniu z 3 marca 2016r. ustaliła, że ubezpieczona nie jest niezdolny do pracy (orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z 3.03.2016r. k.69 akt rentowych). Na podstawie powyższego orzeczenia decyzją z 15 marca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres, tj. od dnia 1 stycznia 2016r. (decyzja z 15.03.2016r. k.70 akt rentowych). Na skutek odwołania ubezpieczonej od powyższej decyzji Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z 11 lipca 2017r. wydanym w sprawie IV U 374/16 zmienił w/w decyzję i ustalił, że ubezpieczonej M. P. przysługuje prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia 31 grudnia 2018r. Ponadto wniosek ubezpieczonej M. P. z dnia 13 kwietnia 2016r. o wypłatę odsetek przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. do rozpoznania. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że sporządzona w sprawie opinia biegłych lekarzy: neurologa, ortopedy i lekarza medycyny pracy z dnia 6 lutego 2017 r. dała podstawy do stwierdzenia, że wnioskodawczyni jest nadal częściowo niezdolna do pracy w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2018 r. Biegli lekarze po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną zgromadzoną w sprawie oraz zbadaniu wnioskodawczyni stwierdzili, że istniejące u wnioskodawczyni schorzenia przy aktualnym nasileniu objawów w dalszym ciągu ograniczają w stopniu znacznym zdolność M. P. do wykonywania pracy w zawodzie fryzjera zgodnym z jej kwalifikacjami. Praca tego typu wymaga długotrwałej pozycji stojącej, zwiększonej aktywności ruchowej, dobrej sprawności kończyn górnych. Stan zdrowia M. P. uniemożliwia jej wykonywanie zatrudnienia odpowiadającego jej kwalifikacjom. Sąd doszedł do przekonania, że opinia ta stanowi miarodajny i wiarygodny dowód w sprawie, gdyż wydana została przez lekarzy specjalistów, jest spójna, logiczna oraz należyście uzasadniona. Strony nie kwestionowały przedmiotowej opinii. Ponadto zwrócono uwagę, że przedmiotowa opinia jest również spójna z opinią biegłego lekarza medycyny pracy z dnia 26.09.2016r. co do uznania wnioskodawczyni za nadal (po 31.12.2015 r.) częściowo niezdolną do pracy. Sąd odmówił natomiast wiarygodności dowodowi z opinii lekarzy neurologa i ortopedy z dnia 04.07.2016r. jako sprzecznej z wnioskami biegłych zawartymi w dwóch opiniach z dnia 26.09.2016r. i z dnia 06.02.2017r. (wyrok

Sądu Okręgowego w Siedlcach z 11 lipca 2017r. wraz z uzasadnieniem w sprawie IV U 374/16 k.64 i 66-67v w/w akt). Powyższy wyrok nie został zaskarżony apelacją.

Odpis wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 11 lipca 2017r. z uzasadnieniem wpłynął do organu rentowego w dniu 21 lipca 2017r., zaś odpis prawomocnego orzeczenia wpłynął w dniu 11 sierpnia 2017r. (k.103-105v i 108 akt rentowych). Wykonując ten wyrok, organ rentowy wydał w dniu 17 sierpnia 2017r. decyzję, w której przyznał ubezpieczonej rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 stycznia 2016r. do 31 grudnia 2018r. W decyzji tej wskazano, że wypłata renty zostaje zawieszona, a w celu podjęcia jej wypłaty ubezpieczona powinna złożyć oświadczenie o przychodach uzyskanych od 1 stycznia 2016r. Ponadto zwrócono się z prośbą o informację, czy świadczenie ma być wypłacane na dotychczasowy rachunek bankowy czy za pośrednictwem poczty (decyzja z 17.08.2017r. k.112 akt rentowych). Zaskarżoną decyzją z dnia 18 sierpnia 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił M. P. prawa do wypłaty odsetek od wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1 stycznia 2016r. (decyzja z 18.08.2017r. k.114 akt rentowych). W dniu 23 sierpnia 2017r. do organu rentowego wpłynęło oświadczenie ubezpieczonej o osiąganiu przychodu (oświadczenie k.115-116 akt rentowych). Kolejną decyzją z dnia 6 września 2017r. organ rentowy przeliczył rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, ustalił termin płatności świadczenia na 15 dzień każdego miesiąca, jak również dokonał wypłaty na rzecz ubezpieczonej renty za okres od 1 stycznia 2016r. do 31 sierpnia 2017r. wraz ze świadczeniem za wrzesień 2017r. Należność ta została przekazana na rachunek bankowy wnioskodawczyni w dniu 13 września 2017r. (decyzja z 6 września 2017r. o przeliczeniu renty k.117 akt rentowych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. P. okazało się uzasadnione.

Stosownie do treści art.85 ust.1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2016r. poz. 963), jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego, przy czym nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Z kolei w myśl art.118 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016r. poz. 887) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust.2 i 3. Zgodnie z ust.1a wskazanego przepisu w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W myśl ust.2 powyższego przepisu, jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ustępie 1.

W niniejszej sprawie renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy należna ubezpieczonej za okres od 1 stycznia 2016r. do 31 sierpnia 2017r. nie została wypłacona w terminie. Z akt rentowych ubezpieczonej wynika, że termin płatności renty upływa każdego 15. dnia miesiąca. Tymczasem świadczenie rentowe za w/w okres zostało wypłacone łącznie za cały okres w dniu 13 września 2017r. razem ze świadczeniem za wrzesień 2017r. Rozstrzygnięcie sprawy zależało zatem od ustalenia, czy opóźnienie w wypłacie świadczenia było następstwem okoliczności, za które Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ponosi odpowiedzialności, czy też przeciwnie organ rentowy ponosi odpowiedzialność za brak terminowej wypłaty świadczenia. Wbrew twierdzeniom organu rentowego fakt, że organ rentowy wykonał wyrok Sądu, zmieniający decyzję z dnia 15 marca 2016r. i ustalający prawo ubezpieczonej do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w okresie od 1 stycznia 2016r. do 31 grudnia 2018r., poprzez wydanie decyzji z 17 sierpnia 2017r. i 6 września 2017r. nie przesądza o tym, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu i wypłacie renty. Wyrokiem Sądu ustalono prawo ubezpieczonej do renty z tytułu częściowej niezdolności

do pracy, ale analiza akt postępowania sądowego toczącego się przed Sądem Okręgowym w Siedlcach w sprawie IV U 374/16 pokazuje, że w postępowaniu tym nie ujawniono żadnych nowych okoliczności dotyczących stanu zdrowia ubezpieczonej w kontekście prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, których nie mógł ustalić organ rentowy w toku rozpoznania wniosku ubezpieczonej o to świadczenie z 17 grudnia 2015r. Przeciwnie, analiza okoliczności sprawy prowadzi do wniosku, że przyczyną, dla której organ rentowy decyzją z 15 marca 2016r. odmówił M. P. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, było błędne ustalenie przez lekarza orzecznika ZUS, a następnie przez komisję lekarską ZUS, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy. Należy podkreślić, że błędne orzeczenie lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej ZUS o braku niezdolności do pracy jest okolicznością, za którą organ rentowy ponosi odpowiedzialność. Zarówno bowiem lekarz orzecznik ZUS, jak i komisja lekarska ZUS działają w ramach organu rentowego i jeśli przyczyną nieprawidłowej decyzji organu rentowego była błędna ocena stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie przez lekarza orzecznika lub przez komisję lekarską ZUS to błąd taki stanowi błąd organu rentowego rodzący odpowiedzialność na podstawie art.85 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi z 19 listopada 2013r. w sprawie III AUa 295/13, Lex nr 1402872). Z uzasadnienia orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z 26 stycznia 2016r. i uzasadnienia orzeczenia komisji lekarskiej ZUS z 3 marca 2016r. stanowiącej podstawę decyzji z 15 marca 2016r. o odmowie przyznania ubezpieczonej prawa do dalszej wypłaty renty z tytułu niezdolności do pracy (k.71 i 74-75 akt rentowych – tom dokumentacji medycznej) wynika, że ustalając, iż ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy zarówno lekarz orzecznik, jak i komisja lekarska ZUS błędnie ocenili aktualny stopień zaawansowania rozpoznanych schorzeń. Niewłaściwa analiza stopnia zaawansowania występujących u ubezpieczonej schorzeń doprowadziła organ rentowy do błędnych ustaleń, że M. P. nie jest niezdolna do pracy. Niezasadność stanowiska organu rentowego została potwierdzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z 11 lipca 2017r. wydanym w sprawie IV U 374/16. Materiał dowodowy zebrany we wskazanej sprawie dał podstawy do zmiany decyzji z dnia 15 marca 2016r. i ustalenie ubezpieczonej prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia 31 grudnia 2018r. Sporządzone w powołanej sprawie opinie biegłych pokazały, że stan zdrowia ubezpieczonej w porównaniu do sytuacji, która istniała przed styczniem 2016r. nie uległ zmianie. Schorzenia, na które cierpiała ubezpieczona w dalszym ciągu istnieją i w znacznym stopniu upośledzają sprawność organizmu wnioskodawczyni, powodując, że nie jest ona zdolna do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Należy także odnotować, że w sprawie IV U 374/16 pierwsza opinia biegłych ortopedy i neurologa z dnia 4 lipca 2016r., którzy uznali ubezpieczoną za zdolną do pracy, była zgodna ze stanowiskiem organu rentowego. Dopiero kolejne opinie biegłego lekarza medycyny pracy z dnia 26 września 2016r. i opinia zespołu biegłych lekarzy neurologa, ortopedy i specjalisty medycyny pracy z dnia 6 lutego 2017r. dały podstawy do uznania ubezpieczonej za osobę w dalszym ciągu częściowo niezdolną do pracy. Choć jedna z opinii wskazywała na zdolność ubezpieczonej do pracy, to Sąd wyrokujący w tamtej sprawie oparł się na opinii z dnia 6 lutego 2017r., oceniając ją jako pełną i miarodajną, jak również spójną z opinią biegłego lekarza medycyny pracy z dnia 26 września 2016r. W niniejszej sprawie, dokonując oceny, czy doszło do błędu organu rentowego podczas ustalania niezdolności ubezpieczonej do pracy, Sąd również stoi na stanowisku, że ta pierwsza opinia z dnia 4 lipca 2016r. nie została sporządzona w sposób prawidłowy, gdyż biegli lekarze, którzy ją sporządzali, w żadnej mierze nie odnieśli się do kwalifikacji ubezpieczonej. Nie dokonali zatem oceny zdolności do pracy pod kątem wykonywanego przez M. P. zawodu fryzjera. Wydanie opinii, w której ustala się, że dana osoba jest zdolna do pracy, bez odniesienia się, a nawet jakiegokolwiek wskazania kwalifikacji badanego, czyni taką opinię niepełną. Pierwszy zespół biegłych ortopedy i neurologa w opinii z dnia 4 lipca 2016r. nie analizował rozpoznanych u ubezpieczonej schorzeń przez pryzmat możliwości wykonywania przez nią pracy fryzjera. Dopiero zespół biegłych lekarzy ortopedy, neurologa i specjalisty medycyny pracy w opinii z dnia 6 lutego 2017r. wprost odnosi się do kwalifikacji zawodowych wnioskodawczyni, wskazując, że praca fryzjera wymaga długotrwałej pozycji stojącej, zwiększonej aktywności ruchowej, dobrej sprawności kończyn górnych, przy czym stan zdrowia M. P. uniemożliwia wykonywanie zatrudnienia związanego z taką charakterystyką, co skutkowało orzeczeniem częściowej niezdolności do pracy. Wobec powyższego organ rentowy błędnie ocenił stan zdrowia ubezpieczonej, co wykazało postępowanie toczące się przed tut. Sądem pod sygn. akt IV U 374/16.

Skoro zatem organ rentowy błędnie ustalił, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy i na tej podstawie nie przyznał ubezpieczonej renty z tytułu niezdolności do pracy, to niczym nieuzasadnione jest jego obecne twierdzenie, że nie ponosi on odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie tego świadczenia. Okolicznością niezbędną do rozpoznania

wniosku ubezpieczonej o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy było dokonanie oceny jej stanu zdrowia. Stwierdzić zatem należy, że dla odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych istotne jest, czy organ rentowy dysponował takimi informacjami, które umożliwiłyby mu dokonanie prawidłowej oceny stanu zdrowia ubezpieczonej jeszcze na etapie postępowania przed organem, innymi słowy - czy istniały przeszkody by Lekarz Orzecznik ZUS oraz Komisja Lekarska ZUS wydali orzeczenie o niezdolności do pracy. W konsekwencji powyższego, ani wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z 11 lipca 2017r., ani oświadczenie wnioskodawczyni stwierdzające wysokość osiąganego przychodu od miesiąca przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy nie stanowiły w istocie wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Należy ponadto podkreślić, że brak orzeczenia przez Sąd na podstawie art.118 ust.1a o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, nie pozbawia osoby ubezpieczonej prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia. Na stanowisku takim stanął Sąd Najwyższy w uchwale z 24 marca 2011r. w sprawie I UZP 2/11 (OSNP 2011/19-20/255). W takim samym kierunku wypowiedziały się również sądy powszechne (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 9 maja 2013r. w sprawie III AUa 1700/12, Lex nr 1322434). Sąd Okręgowy w całości podziela te poglądy.

Reasumując, Sąd ustalił, że ubezpieczonej przysługuje prawo do wypłaty odsetek ustawowych za opóźnienia w przyznaniu prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za okres od 1 stycznia 2016r. do 31 sierpnia 2017r. i odsetki te są płatne od każdej miesięcznej kwoty świadczenia w powyższym okresie, czyli od dnia następnego po dniu płatności, tj. od 16-tego dnia każdego miesiąca, do dnia 12 września 2017r., tj. dnia poprzedzającego wypłatę na rzecz ubezpieczonej nominalnej kwoty świadczenia, co nastąpiło w dniu 13 września 2017r. (vide: odpowiedź na odwołanie k.10 akt sprawy).

Mając na uwadze całokształt powyższych okoliczności Sąd na podstawie art.477¹⁴§2 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.